

Fun

E o realitate că, într-o lume în derivă, adolescenții găsesc metode din ce în ce mai abracadabrante de a atrage atenția asupra lor. Se poate ucide *for fun* (de plăcere) în această lume pe punctul de a trece într-un alt mileniu și dacă asta se întâmplă *in real life*, atunci de ce să nu urce subiectul (și subiecții) pe scenă? Extrem de discutat în termeni morali, spectacolului realizat de Vlad Massaci la Theater der Jungen Welt din Leipzig, Germania, cu piesa lui James Bosley, *Fun*, nu i se poate reproșa nimic din punct de vedere al înfățișării scenice. Sigur, subiectul piesei e mai mult decât șocant – două adolescente care se cunosc de numai câteva oreucid cu sânge rece o bătrână necunoscută „ca să se distreze”. Urmează o anchetă care scoate la iveală un *back-ground* extrem de încărcat, transformându-le pe fete din călăi în victime – amândouă au fost abuzate sexual, una de tată, cealaltă de fratele ei, lipsite de dragoste și atenție, măcinate, încă din momentul în care au deschis ochii asupra lumii, de sentimentul inutilității prezenței lor aici. Dat fiind că textul e inspirat dintr-un fapt real, regizorul a găsit o modalitate de a mări impactul la public (la un public tânăr, pentru că teatrul în care a fost montat spectacolul este ceea ce s-ar numi la noi un „teatru pentru copii și tineret”) prin plasarea acțiunii într-un spațiu restrâns, despărțit în două de un practicabil ce ține loc și de autostradă (locul unde se cunosc cele două fete și fac autostopul împreună), dar și de pat (unde adolescentele își dau seama pentru prima dată ce înseamnă să ai lângă tine o persoană care te ascultă și te înțelege). De o parte și de alta a practicabilului se află birourile în care fetele sunt anchetate separat, ancheta fiind întreruptă de *flash*-urile ce reconstruiesc încet-încet întâmplările care au culminat cu crima. Massaci apelează la inserturi filmate și la muzică modernă, pe gustul generației vizate, ambele procedee fiind menite, alături de interpretarea sinceră și directă a tinerelor actrițe, să țină trează atenția publicului, dar și să dea întregului dinamismul necesar. „Este o piesă cu teză!” s-a spus. Și ce e rău în asta? Oare să fie mai utile poveștile siropoase, atemporale, servite publicului tânăr de la noi în forme vechi, ponosite, lipsite de strălucire și inteligență? Mi se pare justă în montarea lui Massaci lumina romantică, iertătoare, în care sunt puse „eroinele” care devin astfel pozitive – n-ar fi folosit la nimic o eventuală incriminare a lor în fața celor din aceeași generație cu ele, aceasta fiind, se știe, o „tehnică” ce nu poate funcționa la această vârstă, când revolta e o stare de spirit. Sigur că devine foarte fragil echilibrul între ce e bine și ce e rău când fetele apar ca două suflete tinere încercând să evadeze dintr-o lume închistată, dintr-o „normalitate” veștedă, tradusă prin apatie, blazare, lipsă de viață. Ele sunt mai presus – ni se dă de înțeles – pentru că vor altceva, mai mult, dacă nu chiar totul de la viață, totul în materie de senzații tari, de șocuri, de frisoane provocatoare de emoții extreme. Personajele secundare (anchetatorii) care ar fi trebuit să țină sus „steagul normalității”, sau măcar al maturității ajunse la un liman, sunt mult mai puțin convingătoare,

așa că devine neclar – prin urmare periculos – pentru un tânăr a cărui conștiință este încă în curs de limpezire dacă acțiunile celor două fete sunt sau nu de condamnat. Un lucru e sigur, cei mai mulți fiori ni-i dă tot viața: chiar în ultima zi de festival, un subiect al buletinelor de știri internaționale era oribila faptă a două adolescente care și-au măcelărit o colegă doar „ca să se distreze”. Parafrazând titlul unei emisiuni stupide, iată că „Viața bate (și) teatrul”.

Theater der Jungen Welt din Leipzig – *Fun* de James Bosley. Regia: Vlad Massaci. Scenografia: Gerhard Roch. Cu: Elke Lanzendorfer, Renate Schneider, Sieglinde Reimann. Data premierei: 3 mai 2000.

Job

Trăim azi într-o lume a *Internet*-ului în care tot ceea ce ține de cuvântul scris este acoperit pe zi ce trece de voalul derizoriului. Cu atât mai bizară poate părea transformarea unei ocupații care a ieșit „din modă”, cititul, într-o meserie, mai mult chiar, într-un fel de viață. Dramatizând romanul francezului Raymond Jean, *Cititoarea*, regizorul Radu Afrim se atinge de un personaj aparținând în întregime ficțiunii și are intuiția de a-i da o formă teatrală din aceeași sferă.

De altfel, stilul lui Radu Afrim, încă neclarificat, inegal, dar meritând să se numească așa, poartă povara unei bizare contorsionări ce vine, cred, din structura umană a creatorului. Zațul brut al existenței cere în spectacolele lui (în care încă există un balast la care, sperăm, cu timpul, va renunța, spre binele lui) o țesătură densă de mijloace pe care cineva o numea „teatru postmodern”. Nu știu dacă este așa ceva, dar teatrul pe care îl face Afrim ne apare compus cu minuțiozitate din fragmente simbolice ce dau în întreg un interesant colaj conținând, deocamdată în stare embrionară, valențe poetice inedite.

Așadar, *Cititoarea* cunoaște diferite ființe umane cărora le citește la domiciliu – ființe alienate din cauze diverse și în viața cărora ea ajunge să joace un rol pasiv. Pentru că, de fapt, *Cititoarea* nu este decât un martor care nu poate schimba – pe termen scurt, cel puțin – nimic din ritualurile obsesive aflate în desfășurare în spațiile private în care ea pătrunde: camera roz a lui *Eric*, adolescentul al cărui handicap este „întreținut” și sporit la nivel psihic de o mamă ajunsă „în mintea copiilor”; camera de un roșu aprins a *Contesei* atinsă de molima roșie a comunismului pentru care încă nutrește o târzie și obsesivă admirație (ușor perversă ca și slujnica ce-i ține tovărășie); camera albă a afaceristului *Dautrand*, preocupat mult mai mult de sex decât de lectură, la fel ca *Magistratul*, care se arată, în camera lui violet, mult mai rafinat, încercând să transforme lectura într-un mijloc de potențare a jocului sexual. (Relația *Cititoarei* cu aceste două ultime personaje este mult mai puțin limoede. de vină fiind. cred. dramatizarea semnată de regizor.)